

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio V. Quinam sint proprii effectus actus Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Quanam sint cause physice concurrentes ad Actum charitatis.

Causæ morales actus charitatis.

Causas amoris tres ponunt Philosophi morales, ut initio sæpe dixi, prima est bonitas & pulchritudo, secunda similitudo, tertia amor. Aristoteles autem *9. Ethicorum*, causas amicitiae dicit esse presentiam, benevolentiam, beneficentiam, sed illæ omnes moraliter solum & motiue causant actum amoris, allicientes voluntatem, pertinentque ad obiectum eius formale: Causæ verò quæ in hunc actum physice influunt controuersiam maiorem habent propter Thomistas, qui plurima hæc docent difficilia, & olim reiecta, cum dixi, de visione, nam eadem de utroque actu ratio est, nisi quod visio spectat ad intellectum, charitas verò ad voluntatem unde tres tantum causas possunt ad actum illum concurrere, gratia, voluntas, & habitus Charitatis.

Gratiæ influxus.

Certum igitur est primò, quod nullus vnquam elici potest actus charitatis ad quem gratia non sit simpliciter necessaria, & voluntatem præueniens, & confortans, & subsequens *indit amorem* (inquit S. Prosper, Carmine de ingratis) *quod redamatur amans, & amor quem conferis ipsa est.* Hoc autem totum ex toto tractatu de gratia satis liquet.

Influxus potentie.

Certum est secundò, quod voluntas libera etiam physice, immediate, sed instrumentaliter tantum concurrat ad actum, & illum producat, non autem solus habitus ut volunt Thomistæ. Sic enim habetur ex Tridentino sess. 6. can. 4. *si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum merè passiuè se habere, &c. anathema sit*, & sanè quamuis non ita definiret concilium, persuaderet sanè omnino efficaciter vitalitas, & libertas actus, quomodo? ille vitalis erit si ad eum potentia vitalis non influat, & quomodo? erit liber, si à voluntate nullo modo pendeat. Addebam voluntatem instrumentaliter solum concurrere ad actum charitatis supernaturalem ad quem eleuatur obedientialiter, probatum manet ex dictis de influxu intellectus in visionem beatam, est enim par omnino ratio.

Influxus habitus charitatis.

Certum est tertio, quod habitus etiam charitatis quoties est in voluntate priusquam eliciatur actus charitatis effectiue physice, non principaliter, sed instrumentaliter producat actum charitatis, quia si non actiue influeret nullo modo posset eleuare potentiam, neque augere vires voluntatis, quod autem volunt nonnulli Theologi habitum hunc receptiue tantum, & dispositiue concurrere ad actum charitatis, aliàs reiectum est, cum agerem in simili casu de lumine gloriæ. Denique constat ex ibi dictis, quòd voluntas sine vilo habitu inherente, per solum auxilium extrinsecum, non solum per potentiam Dei absolutam, sed etiam iuxta potentiam valde ordinariam producere potest actum charitatis, sicut etià absque vilo lumine gloriæ posset intellectus producere visionem beatam, ut probaui, contra Thomistas, & quoad actum charitatis est magis perspicuum, nam quando per actum charitatis peccator primum iustificatur, & acquirit habitum charitatis, implicat ut ille idem actus charitatis qui producit habitum, producat ab eodem illo habitu quem producit, quod tamen non admittant Thomistæ, Valentia, Vasquez, & Turrianus, demonstratum sanè videtur in Tractatu de Pœnitentiâ præsertim ex impossibilitate mutue causalitatis inter duas causas quæ se inuicem causent, in eodem, vel diuerso genere, causâ finali exceptâ.

Quanam sint proprii effectus actus Charitatis.

Tres effectus proprios amoris ponit S. Dionysius, ut ponebam initio disputationis vnionem, Ecstasim, & Zelum, S. Thomas tres alios constituit gaudium, pacem, & misericordiam: de tribus primis, multa & mirabilia disputant mystici Theologi, quomodo amor efficiat primò, vnionem cum sit inclinatio in dilectum, occupat enim cogitationes affectus, & potentias omnes circa dilectum, deinde facit perfectam conformitatem voluntatis cum voluntate dilecti, denique maximè inclinatur ad similitudinem. Secundò efficit Ecstasim & Zelum sicut dixi. Unde de tribus aliis effectibus numeratis à S. Thoma videndum est, an illi sint effectus charitatis, quid, & quanti sint.

§. I.

De primo effectus charitatis qui est gaudium S. Thom. quæst. 28.

Dico primò, proprium effectum virtutis charitatis esse gaudium de bonis diuinis, & de bonis Proximi asserens aliquam promptitudinem feruorem & diligentiam circa bonas actiones quibus bonum diuinum, vel bonum proximi procurari potest, quod licet in hac vita plenum esse nequeat, perfectissimum tamen aliquando est, & superat omne aliud gaudium, tametsi non omnino excludat omnem tristitiam, sed tantum illam valde diminuat.

Primam partem probat S. Thomas ratione quam nuper attuli, quia eiusdem virtutis est amare bonum, & de illo presente delectari, sicut eiusdem virtutis motricis est in locum suum naturalem inclinari, & in eo conquiescere: Charitatis autem amat bonum diuinum ut sic, ergo delectatur etiam de bonis quæ Deus habet, & de Deo ipso presente ac possessio per gratiam & spem.

Secunda pars definit quale sit hoc gaudium, non enim est sola illa complacentia in bonis diuinis, quæ dixi actum esse proprium & elicium charitatis, æquè ac dilectionem, sed est complacentia prout iuncta vel potius prout causans feruorem, promptitudinem, & diligentiam quandam ad pietatis exercenda opera quibus augetur bonum dilecti: ratio est, quia gaudium charitatis opponitur acedia, quæ tristitia est de bonis diuinis, prout causans tepiditatem quandam, tarditatem & negligentiam ad exercenda opera quæ placent Deo, vel Proximo: gaudium ergo istud tria inuehit acediae opposita feruorem, id est affectum quandam vehementem ad obeunda opera non solum præcepta sed etiam supererogationis, aqua enim feruere dicitur quando præ calore inflatur & extra vas hæsit: feruor enim est affectus intensissimus ad obeunda pia opera, & hæc summa est perfectio charitatis, ad quam incitat maximè Spiritus habitans in anima, Spiritu feruentes, domino seruietes. Ex affectu autem illo nascuntur promptitudo, & diligentia quæ sunt etiam ipse feruor amoris, *assument pennas ut aquile, current & non laborabunt, ambulabunt, & non deficiunt* vel potius malle dicere feruorem illum adeò laudatum in scripturis non esse aliud, quam affectum illum ingentem & intentum placendi Deo, ex quo statim oriuntur gaudium illud, promptitudo & diligentia in obeundis operibus pietatis. Et ille feruor efficiens gaudium, promptitudinem, & diligentiam, quando versatur circa cultum Dei orationem

Vnio, Ecstasim, Zelus.

Gaudium effectus est charitatis.

Quid sit illud gaudium oppositum acedia.

Feruor quid sit.

tionem præsertim, vocatur propriè deuotio: quam definiunt promptitudinem ad ea opera in quibus colitur Deus, nomine (promptitudinis) intelligentes affectum illum vehementem ex quo prodeunt gaudium, promptitudo, & diligentia in sanctis huiusmodi operibus.

Magnitudo
huius gaudij.

Tertia pars explicat magnitudinem istius gaudij. Nam tamen non potest illud in hac vita esse omnino plenum, vel ex parte diuini boni, quia illud sic esset infinitum, vel etiam ex parte gaudentis, ita scilicet ut quantum ipse cupierit conuiescere in bono diuino, tantum in illo conuiescat, quia nullus potest esse in hac vita terminus desiderij, in patria verò erit plenissimum, quia videlicet delectabitur populus electus in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiducia, & in requie opulenta. Nihilominus, inquam, illud in hac vita est perfectissimum & superat delectationes omnes quæ percipi possunt ex obiectis sensu, vel etiam ex operationibus scientiarum. Primum enim obiectum gaudij huius infinites superat bonitate, pulchritudine, suauitate, alia obiecta, quæ illi comparata, non sunt nisi stilla sicula, momentum stateræ, & verum nihilum omnes gentes in conspectu tuo quasi non sint, & quasi nihilum ante te. Secundò, applicatio etiã & præsentia huius boni perfectior est incomparabiliter, applicatione illa quæ fit per sensus, vel per habitus naturales: fit enim immediatè per Spiritum Sanctum qui diffundit gaudium illud in corde, fit per habitum charitatis, cuius perfectio est maxima, unde non potest gaudium illud, non esse, suauissimum, & perfectissimum, cum sit etiam fructus Spiritus & vna ex beatitudinibus quæ tamen non omnem necessariò auferat tristitiam valde tamen illam dimittit.

§. II.

An & quomodo pax sit effectus proprius charitatis. S. Thomas quæst. 29.

Conclusio
tripartita.

Dico secundò, Pacem propriè dictam esse proprium effectum imperatum à Charitate, neque consistit in sola consensione voluntatis. Cum voluntate aliorum, sed præter illam dicit consensionem & vnionem appetituum illius in quo est pax, summum hominis in hac vita bonum, vnus ex fructibus Spiritus, & vna ex beatitudinibus.

Pax effectus
est charitatis.

Prima pars, quod pax perfectissima effectus sit charitatis probatur ex Scripturis Psal. 118. *pax multa diligentibus legem tuam*: Isaia 32. *erit opus iustitiæ pax* ubi per (iusticiam) intelligitur sine dubio virtutum perfectissima, tamen etiam propriè dicta iustitia causat indirectè pacem remouens id quod pacem prohibet, sed est opus charitatis directè, quia secundum propriam rationem charitas pacem causat. Deinde probatur ex S. Dionysio c. 4. de diuin. nominib. ubi dicit, *charitatem esse vim vniuiam* & c. 11. dicit quod *pax est omnium vniuiam & operativa* ergo vnio quam efficit charitas, est vera pax, seu voluntatum consensio, id quod est etiam euidenter ex Philosopho 9. *Ethicorum* c. 4. ubi dicit quod *inter amabilia vnum & maximum est identitas electionis* & Tullius l. de amicitia docet quod *amicorum idem est velle & idem nolle*. Deinde ratio à priori duplex potest afferri. Prima ex S. Thoma est, quia de ratione pacis est duplex vnio & consensio, vna vnio appetitus proprii cum appetitu alterius, altera est vnio priorum appetituum in vnum, vtramque vnionem efficit charitas, nam quatenus homo Deum amat ex toto corde, omnia refert & Deum, in illius voluntati suos omnes appetitus subiicit, & quatenus amat Proximum sicut

Tom. I I.

se ipsum, voluntatem eius vult impleri sicut sui ipsius, quia, ut dixi, ex Tullio *amicorum est velle idem, & idem nolle*. Altera ratio petitur ex Augustino qui pacem definit l. 19. ciuitatis c. 13. *tranquillitatem ordinis*, quia videlicet res omnes inter se consentiunt quæ sunt inuicem ordinate, per charitatem autem ordinate operamur omnia, sicque appetitum subiicimus rationi & voluntatem propriam diuinæ subiicimus voluntati propriam igitur charitatis est conciliare illam pacem, & vnire appetitus.

Secunda pars, explicat quidditatem illius pacis in qua distinguenda sunt necessario quatuor, consensio-
nem videlicet voluntatis nostræ cum diuina. Deinde consensionem voluntatis nostræ cum voluntate Proximi, præterea consensum appetitus irrationalis cum voluntate rationali, ac demum consensionem voluntatis cum se ipsa, ita ut non habeat contraria & opposita desideria. Pax ergo non est solum ordinata concordia ut ait Augustinus l. 19. ciuitatis c. 3. sed est ut dicebam ex Augustino *tranquillitas ordinis*, quia præter concordiam, id est consensionem voluntatis nostræ, cum aliena voluntate, dicit etiam consensionem illam duplicem appetitus proprii cum rationalis tum irrationalis, quia nimirum contingit sæpius, ut cor vnus hominis tendat in diuersa, & hoc dupliciter inquit S. Thomas, vno quidem modo secundum diuersas potentias appetitiuas, sicut appetitus sensitivus sæpè tendit in contrarium rationalis appetitus, caro enim concupiscit aduersus spiritum, alio modo in quantum vna & eadem vis appetitiua in diuersa appetibilia tendit, quæ simul assequi non potest, unde necesse est esse repugnantiam motuum appetitus. Hæc autem duplex vnio prorsus ad pacem requiritur, cum sine illa vtraque cor pacatum esse non possit, est igitur pax *tranquillitas ordinis*, quia est quies ille quæ oritur ex vnione illa ordinatissima voluntatis nostræ cum voluntate Proximi cum appetitu sensitivo & cum se ipsa. Hæc, inquam, pax est & verus effectus charitatis.

Tertia pars explicat suauitatem pacis illius, seu tranquillitatis, quæ oritur ex consensione hac voluntatum, ubi est rectitudo tota ordinis. Colligitur autem primò, ex eo quod dicit Augustinus l. 19. ciuitatis c. 11. *nihil esse quod non appetat pacem*, probaturque S. Thomas art. secundo, quia nihil est quod non appetat finem suum assequi, cum hæc assequutio summum sit eius bonum: non potest autem appetere sui finis assequutionem, quin appetat amotionem eorum, quæ possunt illam assequutionem impedire, atque assequutio boni non potest impediri nisi per contrarium appetitum sui ipsius, vel alterius, ergo nihil est quod non appetat vnionem hanc appetituum quæ est vera pax; Appetunt igitur omnia pacem, etiam homines illi qui belligerant, cum non alio consilio illa suscipiant, nisi ut perueniant ad pacem id est efficiant ut nihil resistat eorum appetitui. Secundò colligitur ex eo quod ait idem Augustinus l. 19. ciuitatis c. 11. *quod pax est quodammodo ultimus finis & summum hominis bonum*, si enim sit perfecta, qualis est in altera vita de qua dicitur *posuit fines tuos pacem*, est perfecta beatitudo, in hac autem vita cum non sit omnino perfecta, est tamen imperfecta illa beatitudo quæ in hac vita obtineri potest. Imò est etiam fructus Spiritus, quasi merces quædam virtutis perfectæ, aut etiam est vna ex beatitudinibus, quia est virtus perfectissima pax amica, & ipso etiam nomine suauissima.

MMm

§. III.